

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrto leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrto leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

V Ljubljani v sredo 11. maja 1864.

Gospodarske stvari.

Obrezovanje sadnega drevja.

(Konec.)

Da pa sadno drevo zdravo ostane in rodovitno, ni dosti, da se sok enakomerno po drevesu pretaka, ampak tudi veje in mladike morajo biti v pravi primeri s koreninami. Kadar se drevo presaja, se mu morajo veje in mladike vselej v razmeri korenin menj ali več obrezati. Več ko se drevesu pri izkapanji korenin poseče ali potrga, bolj se mu morajo tudi veje in mladike prikrajšati. Kolikor ima drevo pa več in močnejih korenin, toliko več vej in mladik mu moreš pustiti.

Veje in mladike, katerim obilo soka priteka, so krepke na lesu; one pa, ki jim sok po malem priteku, ostanejo šibkeje, temveč pa sadu donajajo. Drevesni sok se razliva iz korenin naravnost na kviško v veje in mladike; zato ga je v pokončnih vejah veliko več, kakor v postranskih. Na to skušnjo se opira šega, da vrtnarji pokončne veje in mladike pripognejo in drevesu tako rodovitnost pospešijo. Če veje bolj pokonci rastejo in jih bolj na kratko obrežeš čez 2 ali 3 očesa, jih boš vedno pri močni rasti ohranil.

Če bolj se raztok soka po drevesu zadržuje, temveč sadnih vejic in popkov požene in nastavi. In ravno od tega izhaja tudi rodovitnost drevesna; toda pri tem delu se mora pametno ravnati: če bolj se drevo k rodovitnosti sili, tem hitreje oslabi. Najbolj se mora pa pri mladih drevescih na to gledati, da jih po napačnem obrezovanju ne siliš, da bi hitro sad rodile.

Mlado sadno drevo raste nekoliko let v les, to je, iz začetka nastavlja le tako imenovane lesne očesa na tistih vejah, ki naglo rastejo, in pozneje, ko ponehajo naglo rasti, nastavi sadne popke in mladike. Ko je brst na močnih in naglo rastečih vejah, so sadni popki na šibkejih bolj stranskih vejah. Ti popki rastejo na raznih sadnih drevesih največkrat na koncu ali blizo konca mladik. Prikažejo se zdaj na starem lesu, na pr. pri hruškah in jabelkih, zdaj pa na mladikah leto starih, kar se največkrat pri češnjah in višnjah vidi, zdaj pa tudi na koncu enoletnih mladice, kar se na kutnah in nešpljah nahaja. Kdor pri drevesih na te reči pazi in skrbno gleda pri obrezovanju na zdrave in bolehe drevesa in na različne plemena dreves, na zemljo in kraj, kjer drevo stoji, gotovo ga bo vselej tako obrezal, da mu bo vedno obilo sadja donajalo.

Kdor se s poletnim obrezovanjem peča, naj odreže drevesu toliko mladih mladik, kar se mu zdi, da jih je preveč. To delo se posebno zato opravlja, da se nepotrebni les odpravi in se ostalim mladikam in sadju pripomore, da hitreje zorí; navadno se v prvi polovici mesca rožnika opravlja. Pri koščicistem sadnem drevju

se to delo ravno o tej dōbi ali tudi nekoliko pozneje opravi, da se namreč tiste mladice, ki k zrelosti sadja nič ne pripomorejo, toliko prikrajšajo, da le 2 ali 3 očesa ostanejo zato, da se mladi popki za drugo leto rodovitni ohranijo. Pri sadji s peškami se morajo poletne mladice, kar je moč zgodaj prikrajšati; zato da se spodnji popki poprej okrevaljo in rodovitni postanejo.

Poglavitno in neprenehano delo pri sadjoreji je pa to, da se trebijo in snažijo drevesa; morajo se suhe in poškodovane veje in mladike drevju odrezati, in mah in suha skorja pa od vej, kar se dá, ostrgati. Odrežejo se prvič vse suhe in poškodovane veje, mladike in okrhki; drugič vse pregoste veje ali križem rasteče in se dotikajoče mladike; tretjič tiste veje, ki v krono rastejo in ena čez drugo leže; četrtoč slabe in tanke veje, če se le dá škrba z drugo močnejšo nadomestiti; petič vodeni odrastki, razun tistih, ki na kaki pleši rastejo, ki se znajo za veje pustiti; in šestič take veje in mladike, ki preveč doli visé, kakor tudi take, ki se v druge krone izpuščajo.

Po časn. morav. in slež. gosp. družbe.

O goveji kugi.

Po naznanilu c. kr. deželne general-komande zagrebške od 27. aprila je goveja kuga v vojaški granici potihnila povsod, samo v polkovini varaždinski, križevski, in v 1. Jelačićevi banski ne, najhuje pa je še v gradiskanski, kjer je poslednje 3 tedne 579 goved zbolelo. — Al prikazala se je zopet le 4 ure od kranjske meje v Malem Logu v čubarškem okraji. Čujte tedaj sosedje!

Natoroznanske stvari.

Hrošči.

Rujavi hrošč ali navadni keber. *)

Rujavi hrošč ali navadni keber (der Maikäfer, Melolontha vulgaris) je za palec dolg in ima zbočeno, kocinčasto črno truplo, ki se končuje v navzdol zavihan oster konec. Truplo ima tri glavne dele, namreč glavo, oprsje in zadek. Na glavi vidimo razun oči in kleščastih čeljusti še tipalnici, ki ste na odebeljenem koncu iz mahalčasto nabranih listkov sestavljeni. Oprsje obstaja iz treh delov, in nosi krila in noge. Na prvem največem, prosto gibljivem delu (nad vratnik) je prvi par nog vraščen; drugi prsni del nosi zgorej roženati rujavi gornji krili z majhnim štitcem v sredi, spodej pa drugi par nog, in tretji prsni del ima spodej tretji

*) Za pokušnjo iz gosp. Erjavčevega „Živalstva“ iz V. vrste, to je, iz vrste zaželk (Insekten) in iz razreda I.: „hrošči a) s petimi členi na nogah.“ Vred.